

Lăcrămioara-Ana PAULIUC
Costin DIACONESCU

Muzică și mișcare

Manual pentru clasa a IV-a

1.1., 1.2., 1.3.,
2.1., 2.2., 3.3.

Unitatea 1

Recapitulare inițială / 8
Evaluare inițială / 11

L.1: Cântarea vocală / 12
Cum cântăm corect? / 12
Cântarea vocală în colectiv, în grupuri, individual / 13
Exerciții de respirație și vocalize / 14

Cum sunt construite cântecele? / 15

Legătura dintre text și melodie / 16
Strofă și refren. Repetiție și schimbare / 17

L.2: Cum se notează lungimea duratelor în muzică / 18

Durata de un timp (PĂTRIMEA) / 18

Durata de jumătate de timp (OPTIMEA) / 20

Durata de doi timpi (DOIMEA) / 22

Pauza de pătrime / 24

Pauza de optime / 25

L.3: Măsura de $\frac{2}{4}$ / 26

Recapitulare / 28

Evaluare / 29

1.1., 1.2., 2.1.,
3.1., 3.3.

Unitatea 2

L.1: Sunetul și nota *si sub portativ* / 30
L.2: Sunetul și nota *la sub portativ* / 32
L.3: Sunetul și nota *sol sub portativ* / 34
L.4: Dansul popular / 36
L.5: Genuri muzicale. Colinda / 38
L.6: Obiceiuri de iarnă / 40
L.7: Diezul și becarul / 42
L.8: Bemolul / 44

Recapitulare / 46

Evaluare / 47

1.2., 1.3., 2.1.,
3.1., 3.2., 3.3.

Unitatea 3

L.1: Măsura de $\frac{3}{4}$ / 48
L.2: Dansul / 51
Menuetul / 52
Valsul / 53
Polca / 54
Mazurca / 55
L.3: Sunetul și nota *re 2* / 58
L.4: Sunetul și nota *mi 2* / 60
L.5: Sunetul și nota *fa 2* / 62
L.6: Sunetul și nota *sol 2* / 64

Recapitulare / 66

Evaluare / 67

1.1., 1.2., 2.2.,
3.1., 3.2.

Unitatea 4

L.1: Măsura de $\frac{4}{4}$ / 68
L.2: Nota întregă / 72
L.3: Nuanțe / 74
L.4: Tempo / 76
L.5: Timbrul. Sunete din mediul înconjurător / 78
L.6: Timbrul vocal / 82
L.7: Timbrul instrumental / 83
Timbrul instrumentelor cu clape / 83
Timbrul instrumentelor cu coarde / 84
Timbrul instrumentelor de suflat / 85
Timbrul instrumentelor de percuție / 86
Jucării muzicale / 87
Timbrul orchestrei / 88
Simte muzica! / 89

Recapitulare finală / 90

Evaluare finală / 91

Dicționar de termeni muzicali / 96

Răspunsuri / 96

Cântare vocală. Poziție, emisie naturală, ascultarea și preluarea tonului, semnal de debut, dicție
Cântarea vocală în colectiv, în grupuri, individual. Sincronizarea cu ceilalți colegi. Acompaniamentul
Cântarea vocală. Poziție, emisie naturală, ascultarea și preluarea tonului, semnal de debut, dicție,
sincronizare cu colegii

Elemente de limbaj muzical. Melodia. Elemente de formă. Cum sunt construite cântecele

Modele ale mersului melodic

Legătura dintre text și melodie

Strofă și refren. Repetiție și schimbare. Semnele de repetiție

Valori de note – pătrimea

Valori de note – optimea

Valori de note – doimea

Valori de note – pauza de pătrime

Valori de note – pauza de optime

Măsura de $\frac{2}{4}$. Mișcări de tactare a măsurii de $\frac{2}{4}$

Sunetul și nota si sub portativ

Sunetul și nota la sub portativ

Sunetul și nota sol sub portativ

Dansuri populare. Mișcări sugerate de ritm, melodie, expresivitate. Mișcări libere

Colinda

Obiceiuri de iarnă. Cântare cu acompaniament de jucării muzicale

Alterațiile. Diezul și becarul

Alterațiile. Bemolul

Măsura de $\frac{3}{4}$. Mișcări de tactare a măsurii de $\frac{3}{4}$

Dansuri de societate și moderne. Mișcări sugerate de ritm, melodie, expresivitate, mișcări libere,

Menuetul

Valsul

Polca. Mișcări sugerate de ritm, melodie, expresivitate. Mișcări libere

Mazurca. Mișcări sugerate de ritm, melodie, expresivitate. Mișcări libere

Sunetul și nota re 2

Sunetul și nota mi 2

Sunetul și nota fa 2

Sunetul și nota sol 2

Măsura de $\frac{4}{4}$. Mișcări de tactare a măsurii de $\frac{4}{4}$. Mișcări sugerate de ritm

Nota întreagă.

Elemente de limbaj muzical. Dinamica (nuanțe)

Tempo

Sunete din mediul înconjurător. Diferențierea tipurilor de voce umană (băiat, fată)

Diferențierea tipurilor de voce umană (copil, femeie, bărbat)

Timbrul pianului

Timbrul instrumentelor cu coarde

Timbrul instrumentelor de suflat

Timbrul instrumentelor de percuție

Cântarea acompaniată de jucării muzicale. Mișcarea corporală

Timbrul orchestrei

Exprimarea unor idei, sentimente și experiențe prin intermediul muzicii și mișcării, individual sau în grup.

Portofoliu / **15, 17, 19, 23**
 Investigație / **25**

Portofoliu / **31, 33, 35, 37, 41,**
43, 45

Pașii mei în Muzică și mișcare.
 Observ! Apreciez! / **47**

Portofoliu / **55, 56, 59, 61, 63**
 Proiect artistic. 8 Martie / **56**

Investigație / **59**

Pașii mei în Muzică și mișcare.
 Observ! Apreciez! / **67**

Portofoliu / **70, 71, 73, 75, 77,**
81, 87

Investigație / **75**

Investigație / **79**

Pașii mei în Muzică și mișcare.
 Observ! Apreciez! / **91**

Proiect. Cu toții suntem talentați!
 Repertoriu de cântece / **93 - 95**

► Cum cântăm corect

Observă și descoperă!

Privește imaginile alăturate. Imaginează-ți că ești în locul celor doi copii. Cum crezi că ar trebui să inspiri sau să expiri corect?

Acum apleacă-te și așază coatele pe genunchi. Inspiră adânc și expiră. Așa-i că nu poți respira corect? Încearcă să cânti în această poziție. Așa-i că e imposibil? Acum stai drept, privește înainte și inspiră din nou. Încearcă să cânti. Bravo, ai reușit!

Care este poziția corectă a corpului?

Poziția corectă a corpului înseamnă să stai cu spatele drept, cu mâinile așezate lejer pe genunchi.

Ce este emisia naturală?

Emisia naturală înseamnă să cânti fără să forțezi vocea și fără să țipi.

Ce înseamnă a cânta?

A cânta înseamnă să auzi sunetele, apoi să le reproduci vocal.

Ce este dicția?

Dicția este modul de a pronunța clar și corect cuvintele. Fără o dicție bună, ascultătorul nu va înțelege textul cântecelor.

Cum respir corect?

Pentru **a respira corect**, tragi aer în piept, astfel încât să nu vadă nimeni când inspiri. Aerul îl expiri încet, cântând frumos.

Muzică și mișcare!

Scrie, alături de întreaga clasă, pe diferite bilețele, cuvintele: briză, vânt, vijelie. Alege un bilet și imaginează-ți că ești briză, vânt sau vijelie. Mergi prin clasă, mișcă mâinile și corpul, arătând astfel colegilor ceea ce vrei să imiți. Inspiră și expiră aerul șuierând ușor, potrivit sau puternic, în funcție de ceea ce vrei să reprezinți.

Observă și descoperă!

Menționează care sunt diferențele dintre cele trei situații.

Situația 1

Situația 2

Situația 3

Reține!

Corul este alcătuit dintr-un grup de persoane care cântă împreună. Corul ascultă și preia tonul de la dirijor. În timp ce cântă, coriștii sunt atenți la sincronizarea melodiei, a textului și a mișcărilor, dacă este cazul.

Dirijorul este persoana care conduce un cor sau o orchestră. Prin anumite mișcări ale mâinilor el arată cum trebuie interpretată compoziția muzicală pe care o dirijează.

Acompaniamentul poate fi realizat de instrumente (orchestră) sau de pian, indiferent dacă se cântă în colectiv (în cor), în grupuri sau individual.

Joc muzical

Formați trei grupe. Realizați o listă cu cântecele pe care le cunoașteți. Fiecare grupă va interpreta pe rând câte un cântec. Astfel, veți realiza primul vostru dialog muzical.

Formați trei grupe. Realizați o listă cu cântecele pe care le cunoașteți. Fiecare grupă va interpreta pe rând câte un cântec. Astfel, veți realiza primul vostru dialog muzical.

Ascultarea, preluarea tonului și semnalul de debut

Știi că?

Obiectul de care se folosește dirijorul pentru a da tonul (sunetul de început) este **diapazonul**.

Diapazonul, prin lovire și așezarea lui pe un obiect din lemn sau metal, emite sunetul **La 1**.

Ascultă sunetul diapazonului în varianta digitală a manualului.

Reține!

Pentru a cânta corect și frumos, trebuie să ai o poziție corectă a corpului, să respiri corect, să ai o dicție foarte bună și să emiți corect sunetele.

▶ Exerciții de respirație și vocalize

1 Ridică-te în picioare, depărtează ușor picioarele și stai cu mâinile pe lângă corp. La îndemnul cadrului didactic, ridică mâinile întinse deasupra capului. Când ți se va spune să inspiri, inspiră adânc ridicând mâinile deasupra capului și împingând picioarele în jos. Expiră rapid și gândește ce ai simțit, unde anume a ajuns aerul în corpul tău în timpul inspirării. Realizează acest exercițiu de cel mult cinci ori.

2 Ridică-te în picioare, depărtează ușor picioarele și stai cu privirea înainte și mâinile pe lângă corp. La îndemnul cadrului didactic, așază o mână în zona abdomenului și o mână pe piept, la fel ca în imaginea alăturată. În timpul exercițiului, ai grijă să nu ridici din umeri, să nu ridici pieptul sau capul și să îți imaginezi că tot aerul intră în corpul tău. Expiră ușor, până la eliminarea completă a aerului, ca și cum ai vrea să suflă într-o lumânare fără să o stingi.

3 Având aceeași poziție ca în exercițiul anterior, imaginează-ți că trebuie să fredonezi în gând fără să deranjezi persoanele din jur. Deoarece acum înveți să cânti corect, fii atent la emisia vocală. Sunetul trebuie direcționat înspre nas. La îndemnul cadrului didactic, inspiră adânc. Fii atent când ridică mâna și îți face semn să inspiri și când îți face semn să cânti. Folosind consoana **M**, emite sunetul la înălțimea indicată.

Reținel

Un exercițiu de respirație făcut corect este primul pas în **cântarea vocală**. Cel de-al doilea pas îl faci cu ajutorul exercițiilor vocale. Acestea se numesc **vocalize**. Ele ne ajută să intonăm corect înălțimea sunetelor, să pronunțăm corect textul cântecelor, să devenim foarte buni coriști. Accesând manualul virtual, vei descoperi șase vocalize care te vor ajuta să te perfecționezi în cântarea vocală.

Observă și descoperă!

În tabelul de mai jos identifică modele ale mersului melodic. Cântă împreună cu ceilalți colegi și reprezintă mersul melodic al fiecărui exemplu, prin mișcarea mâinii.

Repetarea
aceluiași sunet

Mers ascendent
treptat

Mers ascendent
prin salt

Mers descendent
treptat

Mers descendent
prin salt

Mers șerpuit

Reține!

Cântecul este o compoziție muzicală alcătuită din succesiunea expresivă a sunetelor muzicale cu înălțimi și durate diferite. Cântecul este construit după anumite reguli componistice foarte bine stabilite. Sunetele muzicale se succed prin repetare, ascendent, descendent, șerpuit, prin mers treptat sau prin salt.

În muzică nu vei întâlni niciodată un cântec alcătuit doar dintr-un singur exemplu de mers melodic. Cu cât există mai multe combinații ale mersului melodic, cu atât melodia este mai atractivă.

Aplică!

Cântați fiecare exemplu de mers melodic, imitând, prin mișcări ale mâinii, mersul fiecărui exemplu.

Portofoliu

Improvizează o melodie care să cuprindă cel puțin trei mersuri melodice. Asociază melodia cu mișcări corporale.

